

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispvtatio Theologica Contra abominandum Missæ
pontificiæ sacrificium**

**Heerbrand, Jakob
Mylius, Georg**

Tubingæ

VD16 H 1030

Nobilitate Sapientia, Virtvte, Ervditione, & pietate præstantiſimis, D. Iohanni Heintzelio septemuiro, & D. Iohanni Matthæo Stamlero Senatori, Ædilibus Ecclesiasticis Reipub. Augstanæ, Patricijs, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36549

NOBILITATE SA=

PIENTIA, VIRTUTE, ERUDITIONE,

¶ pietate præstantissimis, D. Iohanni Heintzelio septemuiro, & D. Iohanni
Mattheo Stamlero Senatori, & libris Ecclesiasticis Reipub. Augustanae
Patricijs, optime de Ministerio, Rep. & studijs, meritis,
Dominis suis obseruandis.

Iacobus Heerbrand D.
S.

Multis quidem & varijs modis, hostis ille Dei, & hominum acer-
rimus milleq; artifex Sathan, semper hinc à mundo condito Ec-
clesiae, cedibus, persecutionibus saeuissimis, mendacijs, erroribus,
falsis dogmatibus pharis, opinionibusq; prauis hominum animis
instillatis, est insidiatus: quod omnium temporum historia testan-
tur, & Saluator noster dulcissimus, paucissimis est complexus verbis, cum ait:
Ille mendax est & homicida ab initio.

Sed vix scio, an vlo vñquam alio modo maiorem Ecclesiae cladem intule-
rit, quam cœna Dominicæ prophanatione horrenda, in Missa pontificia. Idq;
cum facere coepit potissimum, cum Ecclesiae pax data esset sub pijs Imperatoribus
& profligatis hereticis, depugnatum esse videretur. Ibi tum, cum iam pace frue-
rente pulcherrima, aucti honoribus & opibus, ocio abundantes, securiores
facti, Episcopi dormientibus hominibus Sathan minimè dormiuit, sed in omnes
occasiones intentus, extrema tentauit, & in agrum Domini Zizania sua semina-
uit, excoxitatis et cumulatis cultibus, de ingenio humano conficiens. Ibi supersticio-
num & errorum semina, antea sparsa, que pullulare coepérant, in immensum
creuerunt, atq; ita inualuerunt, vt ijs Ecclesia non immersa tantum, sed tetricis
erroribus, qui tanquam dilunium inundauerunt, planè sit obruta.

Vt vero de alijs omnibus quam plurimis, adeoq; innumeris propemodum
iam taccam: de cœna Dominicæ prophanatione tetra & abominanda, turpiissi-
maq; non uno solùm modo facta, in presentia dicam. Iam cum panem magicè à
st. mirisq; histronicis gesticulationibus consecratum, & diculae includentes repon-
suerunt & adorandum prostituerunt. Iam vero magna pompa circa oppida
pagos & agros, vt ea contra hostium incursiones, vim ignis, & tempestatum in-

A ij iurias

Præfatio.

iurias custodiat, circumgeserant. Non secus ac olim Persæ sacrum suum ignem, quem Orimæda, hoc est ignem sacrum vocauerunt, Deum esse putantes, maxima cum pompa, Regi procedenti, equo albo super aram impositum, præferabant. Iam vero ut sacrificium vere propiciatorum, pro peccatis viuorum & defunctorum, ut horum animas exstincto, platonico & poëtico liberarent igni purgatorio, in Missa priuata obtulerunt. Hoc autem Gregorio pontifici Rom. eius nominis primo, cognomine magno, acceptum serendum est potissimum, quem id à spectris Diabolicis didicisse obscurum est minimè, nec ipse disimulat, mulierum apparitiones, quæ animas defunctorum se esse mentebantur, recensens, quas in purgatorio esse, penasque peccatorum exoluere, ipsi narrantibus fidem bonus & simplex vir habens, iudicauit: etiamque iam in thermarum caloribus desus

Greg. Dialog. lib. dantes: Iam vero in glacie grumis frigentes, aut etiam corporum per medium 4. Cap. 40. sectorum, partem unam igni cremari, altera intacta relicta. Iam in balneis mulierum strare, scilicet iuuari & liberari oblatione hostiæ sive panis consecrati petentes, de=

Ibidem Cap. 51. scribit. Sicut fabulam narrat haud illepidam, quam tamen veram putavit esse historiam, de quodam in balneo seruiente, qui inter alia, presbytero cuidam valde officiosè suam presentiter operam, qui officijs talibus delinitus, tandem de hono=

Nota imposturam rario cogitârit, & panes duos consecratos ei mercedis loco attulerit: quibus, miser ille, agnitus, modestus responderit: Mibi illa quare das pater? Iste panis sanctus Satiane, scænae est. Ego hunc manduare non possum. Ego enim quem vides, huius loci Dominus aliquando fui, sed pro culpis meis, hic post mortem sum deputatus. Si autem

michi praestare vis, omnipotenti Deo, pro me offer panem sanctum, ut pro peccatis meis interuenias, & tunc exauditum te esse cognosce, cum huc ad lauandis Veneris, & me minime repereris. In quibus verbis disparuit, & is qui homo esse videbatur, evanescendo innotuit, quia Spiritus fuit. Idem vero Presbyter, hebreo domada continua se pro eo in lachrymis affixit, salutare hostiæ quotidie obtulit: & reuersus post ad balneum, eum minime inuenit. Haec tenus Verba Greg. Vbi addit.

Qua ex re, quantum proficit animabus immolatio sacræ oblationis ostenditur, quando & ipsi mortuorum Spiritus à viuentibus petunt, & signa indicant, quibus per eam absoluti videantur. Sicut ibidem in immediate sequentibus aliam haud disilem historiam sive fabulam potius, de suo quodam Monacho, iusto nomine quem excommunicaverat recentet: cui us animam Gregorius, quod in communione vi= uens, tres aureos occultatos habuisset, in purgatorio esse post mortem, pronun= ciabat. Postea ubi aliquandiu ibidem purgatum iudicabat, ex eodem: triginta Mis= sarum

Wann es nicht
war were / wer
wolt es erden=
ken.

Præfatio.

sarum lectione & oblatione corporis Christi liberatum, ipsummet Monachum iustum, alij cuidam fratri, Copioſo, apparuisse, & haec retulisse scribit. Interrogatus enim iuxta Gregorij mandatum, absolutis illis triginta diebus continua Missæ celebrationē, sacrificijq; oblationē, quomodo haberet? Respondisse cum: Nunc ipsis malè fui, sed iam modò benè sum, quia hodie communionem recepi. Et tandem concludit: Idcirco CREDO, quia hoc tam aperte cum viuentibus, ac nescientibus agitur, ut cunctis haec agentibus, ac nescientibus (alij enim apparuerat, aliis vero Missas istas celebrauerat) ostendatur, quia si insolubiles culpæ non fuerint, ad absolutionem prodeſſe etiam mortuis, victimas sacræ oblationis posſit. Haec tenus Gregorius:

Vbi videre est, quæ artes sint Sathanæ, quam subdolè & callidè ac fraudulentè cum hominibus minus attentis agat, quibus modis se insinuet, ut fidem sibi faciat: quo facto non fenestra modò, sed ianua illi est aperta, quod Gregorio nomine Gregorio i. Vigilanti, sed hac in parte dormitanti, accidisse videmus. Nequaquam enim animæ fuerunt defunctorum, quæ apparuerunt, sed spectra Diabolica. Vnde enim adductus Gregorius, haec, ut scribit, credit? Quia scilicet profecti sunt apparentes? Atqui Apostolus inquit: Nolite credere omni Spiritui, sed probate Spiritus, hoc est, Doctores, numer ex Deo sint. Vnde vero probandi? Ex ipsa sacra Scriptura, num videlicet Scripturæ S. Analogia dicant. Et iam olim hoc ipsum Dominus verbo suo cavit: Ne quereras à mortuis veritatem. Sed ad legem potius. Num pro viuis ad mortuos? Verum ut Scripturam iam taceam, Deut. 18. poterat Gregorius ille bonus pater, id, vel ex Chrysostomo discere. In hac enim is Isa. 8. verba scribit: Quod vero immolatorum hominum animæ in spiritibus aruspiciis co-operentur, vnde mihi persuadebitur? An quia ipsos dæmoniacos clamare non= Chrysost. in Cap. 8. Math: Hom. 29 nunquam audiuisti: ANIMA HVIVS EGO SVM? Verum haec quoque oportet. Eadem ratio est ratio à fraude & deceptione Diabolica est. NON ENIM ANIMA DE= exorcistarum. FVNCTI EST, QVÆ ISTA DICIT, SED DÆMON, QVI HÆC AVDIENTES UT DECIPIAT, FINGIT. Et paulo post. Quare vetularum haec verba temulentarum ducenda sunt, & puerorum terricula= menta. Nec enim potest anima à corpore suo separata in his regionibus errare. Iustorum enim animæ in manu sunt Dei. Peccatorum vero post hunc exitum, continuo abducuntur. Quod à Lazaro & diuite planum efficitur, &c. Vide ibidem plura in hac sententiam.

Ettamen haec origo est Missarum pro defundis, hoc fundamentum sacrificij Missatici. Hac lex & Prophetæ. Non quidem è Scripturæ S. S. sentibus, peti-

A uij tis

¶. Ioan. 4.

Præfatio.

nis testimonij, nec ex cœnæ Dominicæ institutione à Christo facta, ostendit. Nihil enim horum à Christo dictum aut factum: sed ex meritis Diabolorum spēctris & apportionibus, fragmentis & mendacij in superstitionem versis, que paulatim incrementa sumpsit, donec tandem cento iste tanquam pallium mendicorum, ex quamplurimis lacinijs & panniculis consutum, a diversis pontificibus Romanis, quorum singuli aliquid (sicut Chlichtoneus quoq; scribit) addiderunt, Missa ista Romana prodit. In eum plane modum, quo Hesiodus Pandoram suam describit, à Diis iratis, quorum singuli aliquid contulerint, formatam, & postea in periculum generis humani protrusant.

Superstitionem de Missa scholastici Doctores, quos custodes sincere Religioñis & cultuum esse oportebat, non modo confirmarunt, sed auxerunt etiam (vt iam à successoribus eadem acerrime defenditur) sicut Thomæ extat impia sententia in libello cui titulus est, de Sacramento altaris (eis hunc libellum alij Alberto Magno tribuisse, sed parum refert, quisquis impietatis huius sit author) secunda, inquit, causa institutionis est, sacrificium altaris, conera quandam quotidianam delictorum nostrorum rapinam. Ut sicut corpus Domini semel oblatum est in cruce pro debito originali, sic offeratur iugiter pro nostris quotidianis delictis in altari. Et habeat in hoc Ecclesia munus ad placandum sibi Deum, super omnia legis sacrificia, preciosum & acceptum.

Ad superstitionem postea accessit questus, conferentibus ditionibus, à summis vīs; ad infimæ sortis hominibus, opes regias, quibus ornauerunt & munierunt Deum hunc suum, Maximi, cum quo forniciati sunt Reges, Principes, Comites, Barones, Nobiles, Ciues, Rustici quicquid corradere potuerunt, male persuasi contribuentes, ut suas suorumq; ex purgatorijs poenis maximis, redimerent, & liberarent animas, lugubre (ex lobe mutatis verbis) vociferantes: Miseremini mei, miseremini mei, vos saltem amici mei. Quo enim magis multiplicabantur Magister sentent. Missæ, eò citius misellas animulas ex igni isto liberari fingebarunt. Vnde Magister sententiarum, & posthunc Albertus Magnus, scribere non sunt veritas Albert. Mag. de & affirmare: In hoc meliorem esse conditionem diuitis, quam pauperis: quod officio Missæ Tract. 3. cap. 16. sequi absolutionem quam pauper. litera K.

O Crudeles nimium pontificios, si vera esse credunt, qua scribunt, loquuntur & docent de poenis purgatorijs & liberatione animarum ex eodem per Missarum celebrationem: Quid non Pauperum quoq; habent rationem, nec illa tanguntur commiseratione, qua eos ex cruciatibus ipsis, vigilijs suis

Præfatio.

suis, & Missis quotidianis, etiam sine precio, cum facile adeo possent, liberant.
Sed redempti estis, inquit Princeps Apostolorum non corruptibilibus auro vel argento, sed precioso sanguine agnus immaculatus Iesu Christi: Et idem iterum si moni Mago, (a quo pontificij Simoniaci, cum Missa sua simoniaca, precio auræ & argenti diuendita) pecunia, inquit, tua tecum sit in perditionem, quoniam, donum Dei existimasti pecunia posideri. Verum iam Simonia haec paßim in toto regno pontificio dominatur, non solum in Missarum nundinationibus quotidianis, qui questus est maximus: sed per omnia in ualuit, ut in taxa Romanae curia est videre.

Et accesserunt aliae quoque pravae ac superstitiones opinions. Iudicatum est enim, Missam esse Panacem, quam herbam esse diunt ad omnis generis morbos depellendos remedium idoneum. Ita Missam quoque contra mala omnia medicinam presentissimam, sicut & de multis alijs rebus Missæ celebrantur. Extant enim & leguntur Missæ pro mortalitate hominum, Missa pro febribus, Missa pro illo qui morti est proximus, Missa pro amico viuente, Missa pro nauigantibus, Missa de tribulatione B. virginis Mariæ, Missa de quinq; doloribus B. Marie Virginis, Missa de præputio Christi. Missa de quinq; vulneribus Christi, Missa de lancea & clavis Christi, Missa de spina ipsius corona. Missa de quatuordecim opitulatoribus. Et quis singulas enumeraret Missas? Ut enim rem omnem hanc, latissime alias patentem, in pauca contraham, & uno verbo complectar: in Missali Costantinensi, quingenta circiter ordine recensentur Missarum diversiarum forme, ad quas omnes & singulas, Deo Opt. Max. istorum adhibentur & offeruntur opinione, corpus & sanguis Christi: que nos ipse accipere, & manducare, minime vero offerre Deo instituit, & precepit, in hunc finem, ut morte eius beneficia parta, praedicemus, eaque nobis edentes & bibentes applicemus.

An non igitur ingens haec est peruersitas & cæcitas? sed quid dico cæcitas? Imò sacrilega & execrata cœna Dominicæ prophanatio & impietas? Et quid Idolatria est, obsecro, quid Sacrilegium, si Missa pontifica non est? Propter quam dubium est minime toti Deum trasci Ecclesiæ, eamque Turco miserè tyranno dilacerandam obijcere, dum finem isti missandi non faciunt, quamcumque illistribus Scriptura & S. S. impietatis suæ conuicti testimonij. Ideoque Deus ipse surgit, Missasque per ministrum ire sue, & flagellum hoc, Turcicum tyrannum, vastatis & in potestatem suam redactis regnis, & prouincijs, abrogat. Nec melioris fortunæ aut victoriae spes est villa, nisi isti Missas suas missas faciant.

A iij. elante.

Præfatio.

Ierem. 44.
etant. Quod enim magis magisq; Missas Pontificij celebrant & multiplicantur, quibus Deum (ut opinantur) placent, eò magis ad iram eum exercratis istis sacris, quibus offenditur & irritatur, concitant. Non secus ac olim gens Iudaica institutis & multiplicatis in omnibus locis & angulis, contra expressum Dei mandatum, sacris, quibus pacem, fertilitatem terre, & felicitatem omnem adscripsit, iram Dei penasq; publicas voluit auertere, quibus ipsis eam magis provocauit, donec non solum decem tribus Israel, verum etiam Iuda tandem in captiuitatem propter studia & sacra sua abduceretur, frustra clamantibus Prophetis. Sicut Ieremias inquit: Nunquid non sacrificium quod sacrificastis in ciuitatibus Iuda, & in plateis Hierusalem, vos & patres vestri, Reges vestri, Principes vestri, & populus terre, HORVM recordatus est Dominus, & ascendit super cor eius, & non poterat Dominus ultra portare, propter malitiam studiorum vestrorum, & propter abominationes quas fecistis. Et facta est terra vestra in desolationem, & in stuporem & in maledictionem, eò quod non sit habitator, sicut est dies hæc. Propterea quod sacrificaueritis idolis & pecaueritis Domino, & non audieritis vocem Domini, & inlege, & præceptis, & in testimonijseius non ambulaueritis. Idcirco euenerunt vobis mala hæc, sicut est dies hæc.

Sicut postea in hac eadem gente, Christi vnico Verè propiciatori peracto sacrificio, cùm pontifices & sacerdotes Hierosolymitani, à sacrificijs suis, iam tum per Christum abrogatis, abstinere offerendas ad doctrinam Apostolorum, nollent: Deus regno eorum everso, templo destructo, politia & gente Iudaica delecta, & abiecta, finem ipse sacrificijs illis tandem imposuit.

Hec plane viraq; verissimè de Missa pontifica dici possunt: sed isti non audiunt, quemadmodum nec Iudei, qui experiri hæc, quam credere maluerunt. Ideoq; idem prorsus fatum, Germaniam propter Papatus Idolatriam tetricam, multiplicem ac horrendam Missæ pontificie abominationem, manere metendum est: ni Deus propitius precibus piorum motus, propter nominis sui gloriam, & quia alibi Ecclesiæ hospitia præbet: hoc malum & penas Idolatriæ meritas, à ceruicibus nostris auerterit. Sunt enim Verè pīj columnæ mundi, qui in Deis se murum opponunt: ut Prophetæ viar verbis.

Quæcum ita habeant, monstrum hoc & idolum pontificium, Missam dico, & arguento, quibus eam Romanii pontificis satellites quoquo modo statuere

Præfatio.

bilire conantur, hac Disputatione debellare & refutare suscepit. Quia enim de genere Esau homines feroculi, & maleferiati, orbi Christiano falsis eam conco- mijis, integumentis, pigmentis, fucōq; meretricio palliare, ornare, Venditare, & obtrudere non cessant: fūcum istum, & laruum detrahere, Pandoram istam nu- datam omnibus ob oculos spectandam proponere vīsum est.

Non ignoro autem hæc ab Esauitis, satellitibus & patronis Antichristi Ro- mani (quod nero sit regni Pontificij Missa) improbari, Vehementissimeq; di- splicitura, & cum alia obijcere, tūm inuersione vtentes vociferari: Præcursoris nos esse Antichristi, qui Iuge in Ecclesia sacrificium, de quo Daniel olim sit va- ticanus, abrogemus.

Scire itaq; velim istos, aut si nesciunt discere, Iuge illud sacrificium nihil ad Missam facere pontificiam, quod hæc abominatione illa sit, de qua idem Propheta prædixit, collocanda in loco sancto, hoc est, in Ecclesia.

Iuge verò sacrificium in lege & populo Dei, duo fuere agni anniculi, manè & Vesperi quotidie & iugiter (vnde iuge dictum est sacrificium) in holocau- sum Domino oblati. Quid igitur Daniel Antiochum hoc prædictis abrogaturū: Synechdoche est, præcipua & principali parte, pro toto cultu & omnibus sac- crificiorum speciebus, quas omnes tyrannus ille cum lege, ceremonijs, circumci- sione, ciborum mundorum & immundorum (vt in lib. Machabæorum est vi- dere) discriminis &c. sustulit.

Hæc autem Veteris Testamenti sacra, non Missæ pontificiæ, sed vñici verè propiciatorijs sacrificij Christi (qui in cruce victimæ factus est, pro totius hu- mani generis delictis) typus (teste Scriptura sacra) fuere. Vnde & ab Esaiā, & Isa. 53. à Baptista, Christus, agnus ille Dei dicitur, qui tollit peccatum mundi. Ioh. 3.

Deinde, in novo Testamento cultus externus est, & præcipuus, qui etiam suo modo Iuge dici potest sacrificium Ecclesiæ: Ministerium externum, & prædicatio Euangelij de Christo, eiusq; meritis & beneficijs, quo Ecclesia care- re non potest, sed perpetuò & iugiter in illa sonet neceſſe est. Vtrumque hoc Antiochus ille, Romanus Antichristus ex Ecclesia tollere, impia sua, prophæ- na & blasphemæ Missa, doctrina item falsa & peruersa de operum pro- priorum satisfactione, & traditionibus humanis, opposita, quibus merita & beneficia Christi passione & morte parta in minuit, doctrinam & prædica- tionem Euangelij obscurat, virtutem baptismi, votorum Monasticorum pre- conis eneruat, verum cœnæ Dominicæ vīsum per Missaticum suum sacri- cium euertit, preces fidelium, ad Idololatricam mortuorum hominum inuoca-

A vī-
tione

Præfatio.

Nonem datorquet &c. Hocq; modo Antiochus ille tyrannus Syriacus, Romanus Antichristi seuius, titulo pastoris (lupus cum sit rapacissimus) in Ecclesiam Christi grassantis eam; persequenteis, quam olim illæ gentem Iudeicam, typus fuit. Vtq; enim modo, & vi externa, flamma, flumine, ferro, fune: & falsis dogmatis fanaticisq; opinionibus, erroribus ingentibus, ijsdemq; multiplicibus: Idem Romania tetra, & abominanda in Christi ouile, eiusq; Ecclesiæ membra pia, crudelissime fecit. Sed de hac tota causa & negocio in ipsa Disputatione copiosius.

Vobis autem Viri Clariissimi, Domini honorandi, nuncupare Disputationem hanc volui, ut testimonium extet publicum consensus in doctrina Religionis nostræ sincerae mutui, eiusdemq; confessionis, que annos ab hinc quinquaginta circa, in publicis illis totius Imperij Comitiis frequentissimis Carolo V. in vestra patria est exhibita, vnde & nonen fortita est, & retinet, quod Augustana dicta est confessio: que ita Scriptura S. S. testimonij solidis munera est & confirmata, ut portæ inferorum aduersus eam non præualeant. Etsi enim hactenus multi multa contra eam sint conati, Sathanq; ipse hostis eius mille artifex ille intentum reliquerit nihil, quo eam subuerteret, Sophist: at, calumnijs, mendacijs innueris, corruptelis varijs fraude, dolo, vi manœsta, alijsq; artibus malis, hinc ab illo statim tempore, quo edita est, ad hunc usq; diem non cessans, Deo tamen propicio inuicta manet, manebitq; perpetuò, vicunq; ille cum suis squamis se uiat. Quia verbam Domini, & Veritas eius manet in æternum. Hanc & in vestris publicè sonare templis, cædemq; in Schola hac nostra, & Ducatus huius Ecclesijs conseruari illibatam, gratis agnoscamus animis, ingens, imò summum hoc Dei prædicantes beneficium. In primis vero consensum istum pulcherrimum, & harmoniam suauissimam inter doctores & auditores vtrinque. Quod rurum Dei beneficium Spiritus ipse S. tanti estimat, ut peculiari, & quidem dulcissimo carmine, pulcherrimisq; figuris ac luminibus orationis descripsit, & commendarit, ecce (anæ) quam bonum & quam iucundum, fratres habitare in unum. Sicut vnguentum quod descendit à capite in barbam Aaron. Sicut ros Hermon. &c. Quoniam illic Dominus promisit benedictionem, & vitam usq; in seculum:

Deinde ut publicum quasi, & honorificum de vobis bonorum extaret iudicium: quod magna ani contentione, cura, vigilancia, vero pietatis zelo, non tamen abs scientia, aut cæco animi impetu (ut ab utraq; parte quidam) sed recte iudicio, veritatem ex verbo Dei agnitam, puramq; & incorruptam Religioniis

Præfatio.

gionis sinceræ doctrinam, promouere, eamq; ad posteritatem, pro virili vestra propagare studeatis. Quod multi pijs facile agnoscunt, & grati prædicant. Nec alijs peregrinis opus est hac in re testibus, quod res fatis loquatur ipsa.

Postremo, ut etiam vobis, vii sapientissimi, pro vestro honorifice de Schola nostra iudicio gratias agerem, quam tanti facitis, ut non dubitetis filios vestros, charissima pignora, sicut & Reipub. vestræ, & priuatorum etiam ciuum & patriciorum, verè Mecenatum, alumnos, quos plurimos nullis parcenes sumptibus, etiam peregrinos liberaliter in studijs souetis: ad hanc potissimum mittere, nobisq; instituendos commendare. Cuius nos consilij pœnitere viros sapientissimos, nō puto, cum exculti literis, pietate, & sincera Religionis doctrina, instructi, domum redeant: quorum deinceps vñsus, in omnibus Reipub. vestræ paribus, & Ecclesia multiplex est & maximus, quibusq; ornamento sunt & præsidio.

Qualis est ciuis, alumnus & Minister Ecclesie vestræ, venerandus, egregie doctus, magnisq; diuinis ornatus donis, Dominus Magister Georgius Mylius, Theologie candidatus, qui à multis iam annis familiariter mibi est notus, quiq; in meo diu fuit coniuctu: quem ut vobis commendem, opus esse minime iudico: cum seipsum vobis satis haclenus, & quidem à puero semper, & iam in Ministerio Ecclesie annos octo commendauerit.

Deum eternum Patrem Liberatoris nostri Iesu Christi, tota animi contentione precor, ut hec ornamenta Ecclesie, & vos in honestissima vestra statione, honestissimoq; proposito, (cum alijs pijs Magistratibus, qui Ecclesie eius hospitia prebent, suisq; eam souent officijs) clementer protegat: quo bral & on conse quamini à Christo Agonotheta propositum, ipsiusq; sudore & sanguine parecum, immarcessibilem gloriae coronam. Quam nobis tribuat in illa die iustus Iudex, qui ut nos in statione nostra, ubi aduenierit nos euocaturus, inueniat vigi-

lantes, faxit per Spiritum suum sanctum, cui cum patre honor sit,

laus & gloria in sempiterna secula, Amen. Da-

ta Tübinge, 24. Novemb. Anno

1579.

